

De eerste ervaringen met competentiegericht onderwijs

Op verschillende ROC's zijn pilots gestart met het competentiegericht onderwijs. In voorbereiding op de nieuwe kwalificatiestructuur experimenteren verschillende ROC's al met het competentiegericht onderwijs. Ik heb bij deze ROC's een informatieronde gehouden en zal in dit artikel hun ervaringen nader onder de loep nemen.

Een docente is bezig met de nieuwe pilot van het competentiegericht onderwijs. Zij beoordeelt een prestatie van een groepje leerlingen. De docente voelt zich nogal gehaast, of eigenlijk beter gezegd opgejaagd. Een ander groepje leerlingen heeft al drie keer gevraagd of zij even bij hun plan van aanpak wil komen kijken. Anders kunnen ze niet verder. Ze willen aan hun prestatie beginnen. De docente heeft ook een groepje leerlingen toestemming gegeven naar de mediatheek te gaan om materialen te zoeken. Dat was bijna twee uur geleden, en ze zijn nog steeds niet terug. Ze ziet dat er een paar leerlingen aan het chatten zijn. Andere leerlingen bezoeken niet-relevante websites. De docente voelt zich tekortschieten. De ochtend is bijna om en ze is bekaft.

"Soms heb ik nog wel eens heimwee naar het traditionele klassikale lesgeven", mijmert ze. "Toen waren er nog wel eens rustpunten. Dat is er bij het competentiegericht onderwijs niet meer bij."

De eerste indruk is dat het competentiegericht onderwijs nogal intensief is. De docente komt bijna niet meer aan zichzelf toe. Dit was voor haar belangrijk om een aantal zaken nog eens te overdenken, zichzelf te hervinden of gewoonweg om energie op te doen.

Een punt dat er bij de evaluatie van het competentiegericht onderwijs uit springt, is dat de leerling goed moet worden gemonitord bij zijn leerproces. Hierbij dient een goed registratiesysteem te worden gehanteerd. De leerling is in de eerste plaats verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces. Zowel de leerling als de coach dient hier voldoende zicht op te hebben. De meeste coaches zien de leerlingen immers maar één of twee dag-

delen per week. Dat kan te weinig zijn om een goed inzicht te krijgen in de voortgang die de leerling boekt.

Opvallend is dat veel leerlingen niet in staat zijn de benodigde informatie, op hun niveau, te vinden via internet.

Veel docenten geloven daarom dat het noodzakelijk is om –

naast het internetleren – ook te blijven werken met (blokken/of bronnen)boeken, instructiekaarten en/of digitale naslagwerken.

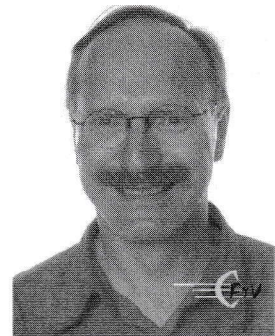
Verder ervaren veel leerlingen het competentiegericht onderwijs als zwaar omdat er voortdurend een beroep wordt gedaan op hun zelfwerkzaamheid. Heel wat leerlingen zijn daardoor 's middags al opgebrand. Enkelen houden echter energie over omdat ze meeliften met hun groepsgenoten. De coach moet erop toezien dat dit 'meeliftgedrag' zo veel mogelijk wordt ontmoedigd. Een beoordeling van de samenwerking dient hierbij ook te worden opgenomen in de totale beoordeling van de prestatie.

Verder kan het verstandig zijn om de uitvoering van de prestaties af te wisselen met bijvoorbeeld workshops of het trainen van vaardigheden. Ook kan de coach leerlingen stimuleren om de prestaties op verschillende wijze uit te werken, bijvoorbeeld door bezoeken aan zorginstellingen, rollenspellen of fotoreportages. Zo wordt toch de broodnodige afwisseling ingebouwd in het programma.

Toch biedt het competentiegericht onderwijs ROC's veel kansen. Nu al geven docenten en leerlingen aan dat de sfeer door de nieuwe aanpak in positieve zin wordt beïnvloed. En geen wonder. Leerlingen worden immers geactiveerd door het uitvoeren van de prestaties. Zij krijgen verantwoordelijkheden en zullen meer dan voorheen het belang van het onderwijs inzien. Daardoor neemt hun motivatie toe en zal de uitval uiteindelijk aanmerkelijk verminderen.

Verder valt op dat het competentiegericht onderwijs een andere benadering van leerlingen met zich mee brengt. Er wordt meer een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van de leerling. De sfeer wordt in de regel zowel door de coach als de leerling als prettig ervaren.

Kees van Niekerk.

Kees van Niekerk